

LILIANA ARMAȘU

Un voiaj în secolul Junimii cu Ioana Pârvulescu

Dacă v-ați propus cumva să călătoriți în trecut, plimbându-vă alene pe străzile romanticului secol 19, în speranța că veți zări trăsura regală intrând cu mare fast în capitala Regatului României sau cel puțin vreun cuplu celebru de îndrăgostiți (poate fi, la o adică, bardul Vasile Alecsandri la braț cu frumoasa Elena Negri) schimbând ocheade și zâmbete ispititoare, atunci cel mai bun ghid al vostru va fi cu siguranță scriitoarea și profesoara universitară Ioana Pârvulescu. Veți avea negreșit o călătorie de vis, oferindu-vi-se fericitul prilej să pătrundeți chiar *În intimitatea secolului 19*.

Așadar, pregătiți-vă să descindeți în Bucureștiul anilor 1860-1900, unde „roșul și albastrul se întâlnesc în rochiile și accesoriile doamnelor, umbreluțe sau flori prinse pe pălărie, negrul în costumele de gală ale domnilor și în pălăriile lor, galbenul în miera vândută de apicultori și în lumina amiezilor de toamnă, însă cel mai mult, invadând orașul, se întâlnește «vopsea de verde» a grădinilor de la fiecare casă...”

Cu aleasă curtoazie, veți fi purtați prin saloane strălucitoare și cercuri înalte, prin conace de lux sau poate un pic mai modeste, însă bine îngrijite, prin aulele Universității, proaspăt înființate de regele Carol, prin săli somptuoase de teatru sau de operă și prin multe alte locuri vestite, cum ar fi Cafenea Capșa, unde preferau să se întâlnească, la discuții savante, scriitorii acelor vremuri. La București sau la Paris, la Iași sau la Berlin, la Veneția sau la Mircești îi veți întâlni, în plină energie creatoare și putere de muncă, pe moșierul, diplomatul și poetul Vasile Alecsandri, pe avocatul, logicianul și criticul literar Titu Maiorescu, pe medicul numărul 1 al capitalei Carol Davila, pe înflăcăratul revoluționar pașoptist C.A. Rosetti, pe tipograful și povestitorul Petre Ispirescu, bineînțeles, pe poetul, ziaristul și mereu îndrăgostitul Mihai Eminescu și pe mulți alți contemporani de-ai lor.

Deși secolul 19, ne spune Ioana Pârvulescu, este prin excelență „unul cu barbă și mustăți”, ea ne va introduce, tiptil, și în odăile înmiresmate ale frumoaselor doamne și domnițe, soții, iubite, mame, surori, fiice, care au influențat în mare parte destinul bărbaților din preajma lor.

Chiar dacă pe atunci femeile nu prea aveau cum să se afirme în societate, istoria le-a dat și lor un nume: Clara Kremnitz, prima soție a lui Titu Maiorescu, originară din Berlin, Veronica Micle, marea dragoste a lui Mihai Eminescu, Sevastița, soția lui Petre Ispirescu, Zoe Golescu,

mama vitejilor frați Golescu, modelul mamei ideale, care își îndrumă fiii la fapte mari în numele patriei.

O figură aparte printre prezențele feminine ale secolului este cea a tinerei erudite Iulia Hasdeu, numită în familie Lilica. Instruită la Paris, mereu printre cărți, ea are o gândire mult mai emancipată decât cea a doamnelor din generațiile mai vârstnice. Drept dovadă ne servește jurnalul ei intim, în care poeta folosește

expresii deloc „finuțe” pentru acele vremuri: „Ce tipă!”, „Bietei fete îi filează o lampă”, „Bomba este că...”, „Muncim în draci...”, „Banii nu aduc fericirea, dar al naibii ce o întrețin!”.

Pentru a ne organiza un voiaj aproape real în timpul stră-stră-străbunicilor noștri, redându-ne nu doar faptele, dar și atmosfera zilelor de atunci, Ioana Pârvulescu a lucrat săptămâni și luni în biblioteci și arhive, răsfoind, pagină cu pagină, ziarele și revistele, cărțile și jurnalele scrise în acea perioadă, a configurat, în paralel, harta spirituală a Bucureștiului de altădată, mergând pe urmele personajelor îndrăgite. Fiind o mare împătimită de istoria literară, scriitoarea și-a făcut din

aceste pasionante căutări în trecut un subiect predilect de cercetare, reluat și dezvoltat în permanență în volumele ei de critică literară și eseu: *Alfabetul doamnelor, Întoarcere în Bucureștiul interbelic, Prejudecăți literare, În țara Miticilor. De șapte ori Caragiale*. O fascinantă călătorie în timp este și romanul *Viața începe vineri*, apărut acum doi ani, de această dată autoarea lăsându-și personajele să plonjeze liber prin toate gangurile timpului.

În *Cartea întrebărilor*, cea mai recentă apariție editorială semnată de Ioana Pârvulescu, sunt adunate 24 de scrisori adresate unor notorii personalități culturale, printre care Nicolae Manolescu, Gabriel Liiceanu, Mircea Cărtărescu, Dan C. Mihăilescu..., fiecare dintre ele încheindu-se cu câte o întrebare provocatoare pentru destinatar, cum ar fi: „Mai avem azi un Maiorescu?”, „Ce primește Caragiale de la epoca lui?”, „Cere inteligența și bunătate?”, „Care e examenul de maturitate la scriitori?”, „Sunt cărțile în stare să ne consoleze?”.

În majoritatea răvașelor – găzduite la rubrica „Despre literatură, cu bucurie”, în revista *România literară*, unde Ioana Pârvulescu a colaborat aproape două decenii – autoarea formulează, printre rânduri, aceeași veche, dar mereu actuală invitație la (re)lectură, literatura fiind, vorba ei, printre puținele „bunuri perisabile ale vieții cu termenul de garanție cel mai generos”. Dacă nu credeți, luați o carte bună, citiți-o și vedeți cât rezistă.

Insomnii, Lidia Ungureanu